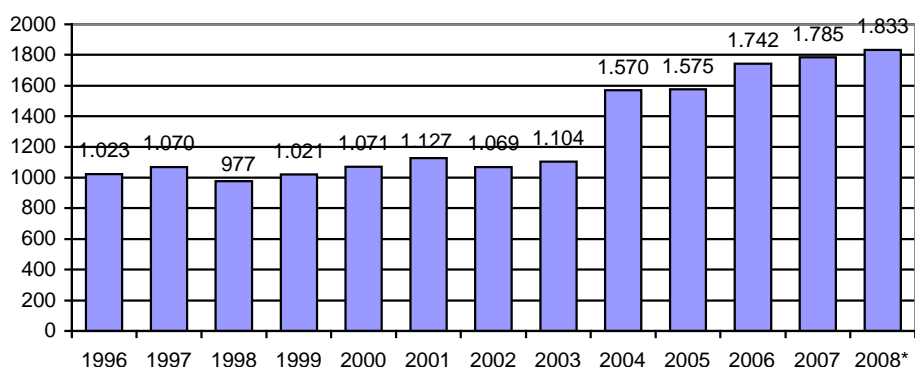

Starters in Zeeland in 2008

Lichte groei aantal starters in 2008 ondanks krimp in derde en vierde kwartaal

Het aantal startende ondernemingen is in Zeeland in 2008 wederom toegenomen. In totaal werden er in 2008 in Zeeland 1.833 starters geregistreerd, een stijging van 2,7% (+48 starters) ten opzichte van 2007. De groei ligt daarmee op een vergelijkbaar niveau als in 2007 (+2,5%), echter blijft duidelijk achter bij het landelijke groeicijfer (+8,4%). De achterstand van Zeeland kan vooral worden toegeschreven aan de tweede helft van 2008. Zowel het derde kwartaal (-1,5%) als het vierde kwartaal (-4,8%) zitten in de min. Deze teruggang wordt al snel in verband gebracht met de economische crisis. Opvallend is echter dat deze daling landelijk nog niet zichtbaar is.

Figuur 1: Ontwikkeling van het aantal starters in Zeeland tussen 1996 en 2008

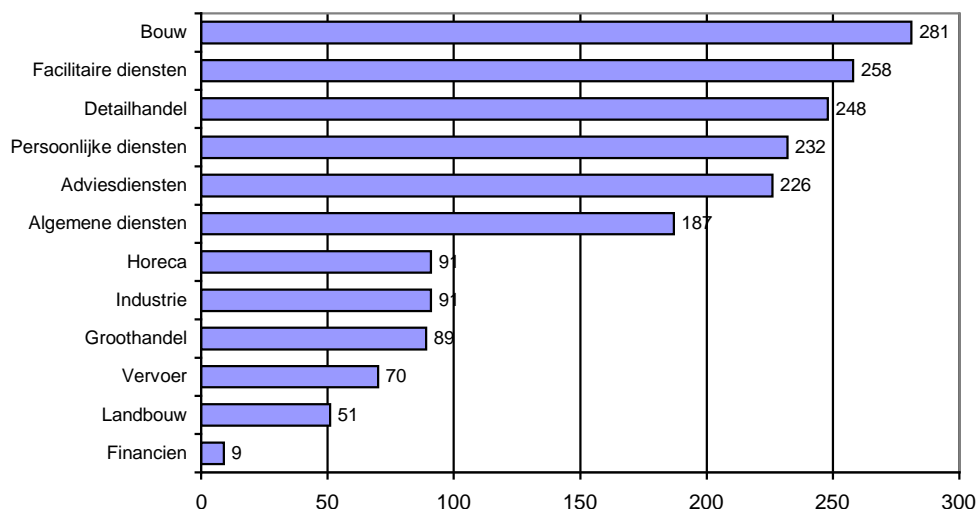

Bron: Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland

Meeste starters in de bouw

Indien de verdeling van het aantal starters over de verschillende sectoren wordt bekeken, blijkt dat de bouw koploper is met 281 starters. Dit komt overeen met 15,3% van het totaal. De facilitaire diensten (14,1%) en de detailhandel (13,5%) completeren de top 3. Tezamen zijn deze drie sectoren goed voor 43% van alle starters. Sectoren als vervoer, landbouw en vooral de financiële sector tellen aanzienlijk minder starters.

Figuur 2: Aantal starters in Zeeland per sector (2008)

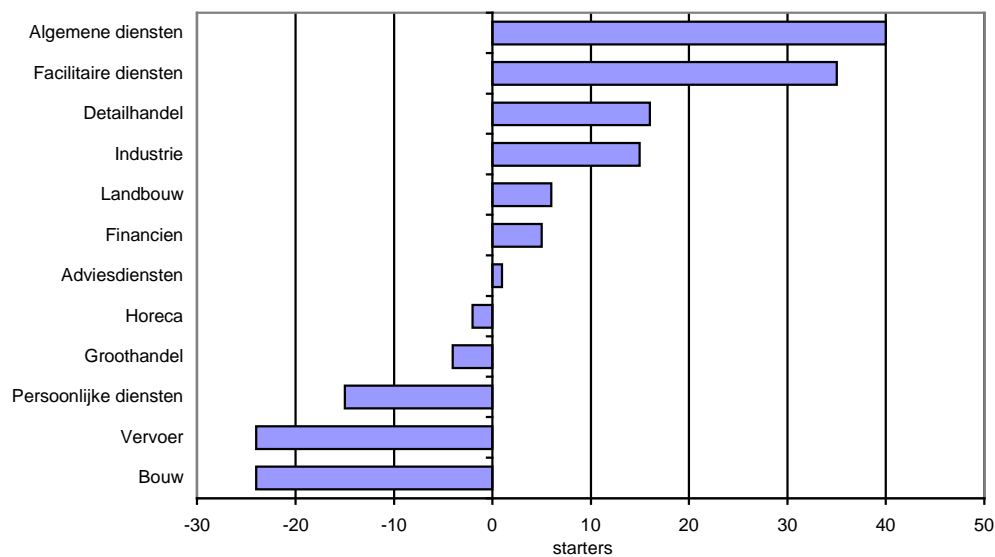

Bron: Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland

Sterke groei aantal starters in gezondheids- en welzijnszorg

Zoals gemeld is het aantal starters in 2008 in Zeeland met 2,7%, oftewel 48 starters toegenomen. Sectoraal zijn er grote verschillen. Een sterke groei laten vooral de algemene diensten (+40) en de facilitaire diensten (+35) zien. Een verklaring voor de spectaculaire groei van de algemene diensten zit vooral in de groei van het aantal starters in de gezondheidszorg en welzijn. Door de toegenomen marktwerking in de zorg zien veel ondernemers kansen in deze sector. In sectoren als de persoonlijke diensten (-15), vervoer (-24) en bouw (-24) is het aantal starters in 2008 juist gedaald. Opvallend is vooral de krimp van de bouw. Deze sector behoorde de laatste jaren steevast tot de groep van snelste groeiers.

Figuur 3: Groei aantal starters in Zeeland in 2008 per sector

Bron: Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland

Terneuzen kent veruit de meeste starters

Binnen Zeeland telt de gemeente Terneuzen de meeste starters. In 2008 ging het in totaal om 244 nieuwe ondernemingen, 13,3% van de gehele provincie. Op nummer twee volgt Middelburg met 213 starters (11,6%) en op de derde plaats staat Vlissingen met 199 starters (10,9%). De minste starters zijn geregistreerd in Kapelle (61) en Noord-Beveland (38). Terneuzen (+62) laat ten opzichte van 2007 de grootste groei zien, Schouwen-Duiveland is hekkensluiter met een afname van 28 starters.

Tabel 1: Omvang en groei van het aantal starters per gemeente (2008)

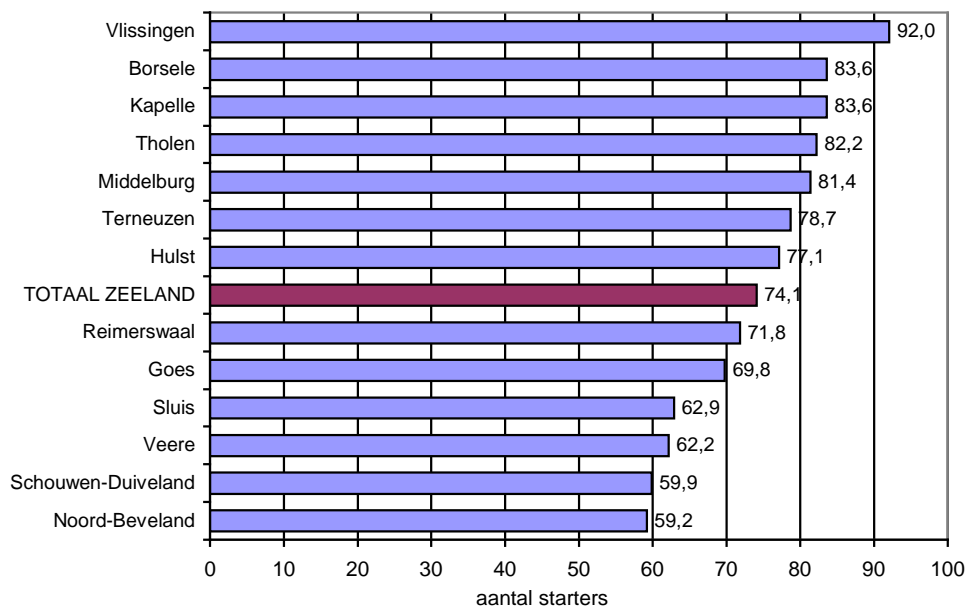
Gemeente	Aantal starters	Aandeel in	Groei t.o.v. 2007
	Abs.	%	Abs.
Terneuzen	244	13,3	62
Middelburg	213	11,6	11
Vlissingen	199	10,9	6
Goes	183	10,0	-3
Schouwen-Duiveland	180	9,8	-28
Sluis	137	7,5	5
Tholen	135	7,4	-8
Borsele	120	6,5	9
Hulst	120	6,5	3
Reimerswaal	102	5,6	-4
Veere	101	5,5	-18
Kapelle	61	3,3	6
Noord-Beveland	38	2,1	7
Totaal Zeeland	1.833	100,0	48

Bron: Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland

Vlissingen telt relatief de meeste starters

Indien het aantal starters per gemeente wordt gerelateerd aan het totaal aantal vestigingen, staat Vlissingen op nummer één. Deze gemeente kende vorig jaar 92 starters per 1000 vestigingen. Op enige afstand volgen Borsele en Kapelle (beide 84). Noord-Beveland kent zowel absoluut als relatief de minste starters van Zeeland. In deze gemeente werden in 2008 59 starters per 1000 vestigingen geteld. Het gemiddelde voor heel Zeeland bedraagt 74 starters. Ter vergelijking, landelijk worden bijna 90 starters per 1000 vestigingen geteld. Zeeland kent dus relatief weinig starters.

Figuur 4: Aantal starters per 1000 vestigingen per gemeente (2008)

Bron: Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland